

Documentaire en boek over 60 jaar Philips Molenberg

700 meisjes met de bus naar het werk

ZE MAAKTEN RESPECTIEVELIJK EEN DOCUMENTAIRE EN EEN BOEK OVER VOORMALIG BEDRIJVENTERREIN PHILIPS TE HEERLEN, FILMMAKER ROEL WILLEMS VAN BLEND-R COMBI-MEDIA EN MAURICE VAN OPDORP VAN 'HEERLEN VERTELT'. SAILLANT DETAIL: BEIDE ONDERNEMERS STARTTEN HUN 'MISSIE' ZONDER HET VAN ELKAAR TE WETEN.

Roel Willems en Maurice van Opdorp: "Zowel de documentaire als het boek belichten 60 jaar Philips. Het thema is sterk, alleen al vanwege het feit dat elk huishouden wel iets met Philips had of nog heeft. Van de gloeilamp in een mandje, bevestigd aan een verroeste spijker in het kelder gat, tot de moderne 'let's make things better' beleving anno nu." De ontmoeting en het gevoel van verrassing van 'jij ook bezig met Philips?' legt een lach op het gezicht van beiden. 'Toeval en ook weer niet, wat kun je er anders van zeggen?' Roel Willems; documentairemaker, Maurice van Opdorp; ontwikkelaar van het boek. Twee op zichzelf staande geschiedschrijvingen, over één en hetzelfde onderwerp, belicht vanuit bewegend beeld enerzijds en het geschreven woord anderzijds.

Stofjas

Het terrein van de voormalige Philipsfabrieken in de Heerlense wijk Molenberg heet nu ©-Mill. Roel Willems: "©-Mill werd in 2011 uitgeroepen tot het beste bedrijventerrein van Nederland. Voor mij persoonlijk een mooie aanleiding om de historie achter het terrein verder te onderzoeken en middels een documentaire in beeld te brengen."

Nadat de eerste stappen waren gezet om oud-medewerkers op te sporen, bleven nieuwe impulsen doorrollen. "Een fantastische ontwikkeling in een fase waarin obstakels (het traceren van personen, huiverigheid, 'waarom zou ik mijn verhaal doen?') moesten worden overwonnen", zegt Willems over de uiteindelijke bereidheid van mensen toch hun verhaal te vertellen, "want het maakte het concreter van mijn plannen mogelijk." Het raamwerk zelf hield Willems continue helder voor ogen: mensen filmen in hun eigen habitat, voor zover het nog mogelijk was 'de wijk in', (oud)werknemers opzoeken en het gesprek aangaan, daar waar het destijds allemaal gebeurde, zonder de hiërarchie uit het oog te verliezen. Van de werknemer in de witte jas, tot ©-Mill's huidige 'burgemeester' Geerd Simonis, zo zou het verhaal achter de documentaire moeten worden. Willems slaagt erin verleden en heden te verweven

tot een documentaire die tot de verbeelding spreekt. "De Philips mentaliteit, het saamhorigheidsgevoel, emoties en een veelheid aan andere componenten, ze zijn vormend voor een boeiende documentaire die vooral niet tot doel heeft een verfilmd encyclopedie met alleen maar feiten te zijn."

Saamhorigheidsgevoel

Maurice: "Het boek, '60 jaar bedrijventerrein Molenberg - van 'fabriek' tot broedplaats' - geeft als het ware de samenkomst weer van acht mannen - in het boek 'Philips panel' genoemd, met ieder hun eigen belevingen. Roel gaf het al aan, de verhalen zijn divers. Ieder heeft zijn eigen herinneringen. Logisch, want elke geïnterviewde spreekt vanuit zijn eigen werkveld. Tegelijkertijd is het ook de verscheidenheid aan verhalen die zowel boek als documentaire haar bijzondere karakter geven. De ramp bijvoorbeeld, die bleef hangen. Of de discussies van wie welke kleur jas droeg in die tijd. Maar ook de verhalen van de Philipsmeisjes en de prachtige foto's die we na intensief speurwerk bij elkaar hebben weten te brengen, tot aan de 'nieuwe economie' van het huidige bedrijventerrein, het zijn onderwerpen die mensen prikkelen."

Naslagwerk

Maurice bladert door het boek in ringbandvorm. Een naslagwerk dat laat zien wat er tussen 1948 en 2012 zoal gebeurde. 1961: 'Werkneemsters Philips showen de laatste mode', 1969: 'Op zoek naar enkele honderden nieuwe arbeidskrachten', 1976: 'Tienduizend gulden voor een idee', 1985: 'Zwitser LCD-centrum komt naar Heerlen', 1990: 'Met bussen naar Eindhoven voor een betere CAO'. Net zo indrukwekkend als het naslagwerk brengt ook de film het verhaal van toen tot leven: Enkele citaten: '700 meisjes per bus naar het werk', 'het was vroeger anders', 'elke tijd heeft zijn charmes', 'toepen met de stofjas aan', 'nostalgie op en top'. Maar ook 'de brand, wat een paniek was er toen.....' 'Molenberg, we werkten allemaal hier', het zijn uitspraken die indruk maken.

Schoonsnijden

Roel Willems: "Na een jaar research ken je de verhalen en wacht een nieuwe uitdaging: de klus van schoonsnijden en monteren. Van overbodige stiltes verwijderen tot heel interessante stiltes trachten te behouden. 'Kill your darlings', zonder het verhaal aan te tasten, het blijft lastig." Maurice: "Hoewel we ieder ons eigen product gemaakt hebben, hebben we zeker wat aan elkaar gehad. Het uitwisselen van archiefmateriaal bijvoorbeeld, gebruik makend van elkaars aanvulling en dat als één groot leermoment mogen ervaren." Roel: "Zowel documentaire als boek

zijn voor Limburgse bodem zeker interessant. Hoewel ik niet de intentie heb met de docu bewust 'de boer op te gaan' staat de deur zeker open. Draaien in het Philips museum, het zou zo maar een aantrekkelijk idee kunnen zijn." Maurice: Niet alleen is het boek uitdagend genoeg om nog een keer de stoute schoenen aan te trekken, de algemene interesse is groot genoeg."

Tekst: Nicolien Bout | Foto: Wim Langohr